

- Boltcovitka mozkovitá na kmeni buku. Foto Martin Chocheľ.

Boltcovitka mozkovitá ve Stráži nad Ohří a její vazba na životní prostředí

Martin Chocheľ, Ostrov

Houby představují, s výjimkou některých vzácnějších druhů, např. ze skupiny tzv. barevných hřibů, poměrně málo zmapovanou skupinu organismů, a to nejen na území Karlovarského kraje, ale v celé ČR.

Do té velké skupiny méně známých patří i houba, jejíž české „nomen omen“ zní boltcovitka mozkovitá (*Auricularia mesenterica*). Houba patří do čeledi boltcovitkovitých, která u nás nemá příliš velké druhové zastoupení.

Všechny druhy jsou saproxylitické, tedy živící se odumřelým dřevem. Další společnou vlastností je prakticky minimální odezva na střídání ročních období – houby rostou po celý rok a reagují pouze na vláhu a zvýšenou vzdušnou vlhkost. Boltcovitka mozkovitá je poměrně vzácná, přestože v místech, kde se vyskytuje, může být lokálně hojným druhem. Její mycelium osidluje tlející dřevo listnáčů, vyskytuje se ale spíše na masivnějších

kusech, jako jsou pařezy a padlé kmeny. Ačkoliv jakoukoliv gurmánskou asociaci nevyvolává, patří k jedlým druhům s jistými léčivými účinky, podobně jako její známější příbuzná – boltcovitka bezová (ucho Jidášovo, *Auricularia auricula-judae*).

Boltcovitka mozkovitá byla nelezena v počtu několika desítek exemplářů při podzimní houbařské vycházce (2011) do bukového lesa kolem vrchu Nebesa nad Stráží nad Ohří. Les zde tvoří generační porost buku lesního. Porost byl v nedávné době označen jako genofondový, částečně pásovitě odtěžený. I tak jsou zde ale plochy, zejména kolem vrcholu, které nabírají pralesní charakter tzv. klimaxového porostu. Nález této relativně vzácné houby jeho hodnotu jen podtrhuje.

Zajímavostí možná je, že boltcovitky rozhodně nepatří v okolí Karlových Varů a Ostrova mezi běžně se vyskytující druhy. Boltcovitka mozkovitá i boltcovitka bezová, rostoucí na starých porostech bezů (kterých je zde mnoho), jsou druhy, které jsou zřejmě velmi citlivé na obsah fungicidních sloučenin v prostředí. Přestože ve vyšších partiích údolí již zcela běžně rostou druhy hub, které byly ještě před dvaceti lety neznámé, v údolích s inverzním charakterem proudění vzduchu je přítomnost jedovatých exhalátů stále dosti patrná. Doplním, že jinak zcela běžná boltcovitka bezová také prakticky chybí v oblasti

průmyslového Sokolovska, kde i přes povinnost instalace odsiřovacích filtrů stále ještě do atmosféry uniká značné množství fungicidního oxidu siřičitého. Do údolí kolem Ostrova a Karlových Varů, bohatého na krásné a druhově pestré lesní porosty, pak tyto látky pronikají vlivem průvanového efektu kaňonu řeky Ohře a inverzní charakter proudění vzduchu je pak nepouští do vyšších vrstev atmosféry, aby se rozptýlovaly. Tedy teprve sledováním určitých organismů s bioindikačními vlastnostmi pak poznáme, že ne vše je úplně v pořádku.

Do čeledi boltcovitkovitých pak ještě patří i černorosoly (*Exidia* sp.), ale ty se nevyznačují tak vysokou citlivostí. To ale v žádném případě nesnižuje jejich zajímavost. O nich, stejně jako o jiných zajímavých druzích snad někdy příště.

Poznámka autora: Obecně se počítá, že u nás roste kolem 70 000 druhů hub. Z tohoto množství je pak cca 4 000 tzv. „vyšších hub“, tzn. hub, které tvoří plodnice. Průměrný český houbař, úmyslně odbočující z oblasti mykologie jako vědy, rozeznává možná několik desítek druhů. Člověk, který pronikl hlouběji, rozpozná řádově stovky. S ohledem na uvedená čísla lze, při systematictější pozorování, objevit celou řadu vzácných a zajímavých druhů nejen v rezervacích, ale třeba i v městských parcích.

Kde můžete časopis Arnika koupit?

Aš: Muzeum Aš, Mikulášská 3; **Bečov nad Teplou:** Infocentrum, Nám. 5. května 13; **Františkovy Lázně:** Městské muzeum Františkovy Lázně, Dr. Podhoreckého 8; **Cheb:** Krajské muzeum Cheb, Nám. Krále Jiřího z Poděbrad 493/4; Turistické infocentrum, Nám. Krále Jiřího z Poděbrad 33; **Chodov:** Informační centrum, náměstí Míru 39; **Karlovy Vary:** AOPK ČR středisko KV, Draho-mířino nábřeží 197/16; **Kraslice:** Kulturní a informační centrum, Nám. T.G.Masaryka 1782; **Mariánské lázně:** Městské muzeum ML, Goethovo nám. 11; Správa CHKO Slavkovský les, Hlavní 504; **KIS Mariánské lázně,** Hlavní 47/28; **Ostrov:** Informační centrum, Mírové nám. 733; **Sokolov:** Krajské muzeum Sokolov, Zámecká ulice 1; Sokolovské infocentrum, Náměstí budovatelů 655; **Teplá:** Papír–hračky Radová, Husova ul. 185.

Objednejte si další čísla časopisu na dobírku!

Staňte se našim pravidelným čtenářem. Objednejte si časopis e-mailem na cev@slavkovskyles.cz nebo telefonicky na číse 776 016 129. K ceně časopisu se připočítává poštovné dle aktuálních sazeb České pošty a. s.